

Programma Veiligheid in de Bouw – vervolg 2024

Februari 2024

Aanleiding

Begin 2023 zijn door het programma Veiligheid in de Bouw verbetervoorstellen opgeleverd voor drie thema's: regie op veiligheid, borgen van constructieve veiligheid en het versterken van lerend vermogen. De verbetervoorstellen hebben de vorm van concrete handreikingen en zijn bedoeld voor de gehele bouwsector. De verbetervoorstellen zijn een reactie op adviezen van de Onderzoeksraad voor Veiligheid naar aanleiding van eerdere incidenten bij bouwprojecten.

Het gedachtegoed van het programma is vastgelegd in een manifest, waarmee ondertekenende partijen verklaren zelf volgens het gedachtegoed te (gaan) werken en het als ambassadeur te zullen optreden voor het verder verspreiden en implementeren van het gedachtegoed binnen de sector. Het manifest is onderschreven door tientallen partijen.

Verkenning vervolg

Het voor- en najaar van 2023 zijn benut voor een verkenning naar een passende vervolgaanpak. Iedereen is het over eens dat het opleveren van de verbetervoorstellen alleen niet voldoende is. De handreikingen moeten actief worden beheerd en waar nodig bijgesteld. En er is blijvend initiatief nodig om meer partijen in de bouwsector kennis te laten nemen van de verbetervoorstellen en hen aan te moedigen deze toe te passen.

In de jaren tot begin 2023 heeft het programma gewerkt met een kerncoalitie van actief betrokken opdrachtgevers, bedrijven en kennisinstellingen. Geïnitieerd en aangestuurd door een stuurgroep bestaand uit Koninklijke Bouwend Nederland, het Opdrachtgeversforum in de bouw, de Governance Code Veiligheid in de Bouw, VNconstructeurs en Koninklijke NIngenieurs.

Voor het ontwikkelen van de verbetervoorstellen heeft de tijdelijke programmastructuur van samenwerkende organisaties goed gewerkt. Voor het beheren en implementeren is volgens de stuurgroep een meer structurele organisatie nodig. Daarom is bij diverse bestaande partijen in de sector – actief op het vlak van verbeteren van veiligheid – verkend of zij het beheer van een of meerdere van de thema's van het programma kunnen overnemen.

De verkenning is uitgevoerd door een onafhankelijke adviseur / kwartiermaker en heeft opgeleverd dat het op dit moment nog niet mogelijk is om het gedachtegoed zonder meer structureel te beleggen. Belangrijkste redenen hiervoor zijn dat het gedachtegoed op onderdelen nog inhoudelijke uitwerking vraagt en/of dat partijen geen passende business case zien in het toevoegen van dit werk aan hun huidige activiteiten.

Partijen in stuurgroep beheren gedachtegoed voorlopig zelf

Naar aanleiding van de uitgevoerde verkenning hebben de partijen in de stuurgroep besloten om zelf de verantwoordelijkheid te nemen voor het beheren en breder binnen de sector verspreiden van het ontwikkelde gedachtegoed. Voor elk van de drie thema's nemen een of twee partijen uit de stuurgroep de verantwoordelijkheid op zich. De partijen blijven daarnaast als groep samenwerken om de samenhang te bewaken en implementatie binnen de sector breed te stimuleren.

De inhoudelijke thema's worden als volgt opgepakt:

- **Lerend vermogen:** Bouwend Nederland en de Governance Code Veiligheid in de Bouw (GCVB) werken op dit thema al samen en nemen het vervolg op het programma ook op zich. Leren van elkaar is al jaren een van de pijlers van de GCVB en samen met Bouwend Nederland wordt gewerkt aan het doorontwikkelen van tools voor meldingen en het uitwisseling van leerervaringen. Naast het zorgen voor de infrastructuur hiervoor is het ook belangrijk om te werken aan een cultuur waar het veilig is om met elkaar fouten te delen en daardoor van elkaar te leren. Ook dit is iets wat de GCVB en Bouwend Nederland gezamenlijk reeds aan werken en verder kunnen doorontwikkelen. Daar kan het implementeren van dit thema uit het programma Veiligheid in de Bouw op aansluiten.
- **Constructieve veiligheid:** VNconstructeurs en Koninklijke NIngenieurs hebben – naast ingenieursbureaus van bouwbedrijven – een actieve rol gespeeld bij het ontwikkelen van de werkwijze voor de borging van de veiligheid van constructies. Het eindproduct van de werkgroep is in 2023 op onderdelen al verder uitgewerkt, onder meer voor de overdracht van verantwoordelijkheden van de coördinerend constructeur in verschillende projectfasen. Toch moet het kader verder uitgewerkt worden om het te kunnen implementeren. Beide partijen

nemen het op zich dit te blijven doen en betrekken waar nodig andere partijen in de sector, zoals het Constructeursregister, vakgroep Ingenieursbureaus Bouwbedrijven en KPCV.

- Regie op veiligheid: in de handreiking voor dit thema is uitgewerkt hoe opdrachtgevers in de bouw een expliciet in contracten vastgelegde rol als regisseur voor veiligheid krijgen en opdrachtnemers zorgen voor een veiligheidsaanspreekpunt. Anders dan bij beide andere thema's is het voor regie op veiligheid minder eenduidig welke partij(en) vanuit de stuurgroep dit voor nu het beste kunnen oppakken. De publieke opdrachtgevers uit de GCVB, met Rijkswaterstaat als eerste aanspreekpunt, nemen dit voorlopig op zich. Vanwege de regisseursrol die bij opdrachtgevers is belegd. Door deze drie opdrachtgevers (naast RWS: ProRail en het Rijksvastgoedbedrijf) wordt verkend hoe meer publieke opdrachtgevers (en/of woningcorporaties) een actieve rol kunnen vervullen in het verder verspreiden en toepassen van de handreiking. Dit gebeurt in nauw overleg met het Opdrachtgeversforum. Hierbij is een bijzonder aandachtspunt de vertaling naar en meenemen van kleinere opdrachtgevers en het MKB.

De partijen die de verantwoordelijkheid voor de thema's op zich hebben genomen bepalen zelf op welke wijze en met wie ze deze verantwoordelijkheid verder vormgeven. Er zal niet meer worden gewerkt met een brede kerncoalitie, maar van de kennis en ervaring van individuele partijen / personen uit de voormalige kerncoalitie zal dankbaar gebruik worden gemaakt.

De Stuurgroep Veiligheid in de Bouw komt in 2024 periodiek bijeen om de acties en voortgang op de drie thema's te bespreken en op elkaar af te stemmen. Ook blijven de partijen in de stuurgroep samenwerken om het gedachtegoed verder te verspreiden en implementeren.